

## KIS-384 – Gl. cosmétique.

(GE – 25 11 90)

Orin an termen eo an hGr. kovsmo~ nad eo ket emell euver diskouez dispak e steriegezh : 1° “urzh, trevn, kempenn, muzul ; kenurzh, sentidigezh ; emgenreizh, kerreizhded ; poellegezh, furnez” ; 2° “kaeradur, ficherezh, stiperezh, bragerezh” ; 3° “klod, meged, enor” ; 4° “roer urzhioù, levier” ; 5° “urzh diazezet, ar bed ; an alvez, ar stered, an oabl, an douar ; ar glenn ; an denelezh, ar gevredigezh” ; 6° “bediz, loazouri ; sevender”.

Er yezhoù a vremañ ez eus dreistbevet daou eus ar c'hwec'h kemeradur :

5° Gl. **cosmos**, Br. **kosmoz** "ar bed evel hollad trevnek" ha, nevesoc'h, diwar levezon ar ruseg : "an ec'hegor, an ec'honder etresteredel, en tu-hont da aergelc'h an Douar", graet 'an egor' anezhañ en ul lavar laosk dindan levezon ar Gl. 'l'espace'.

2° diwar an deveradoù hGr. kovsmhsi~ "al lakaat en urzh, ar c'hempenn", kosmhtikov~ "a-zivout an urzh, ar merañ, [...], ar fichañ, ar stipañ, h.a." : ar c'hemeradur studiet amañ, a gaver, dedroet un disterig, gant ar Gl. **cosmétique** aa. "a-zivout ar prederioù kenediñ" ; g. a) danvezenn, angevezh arveret er prederioù kenediñ", b) "aozad danvezet da zerc'hel ha da lufrañ ar blev".

Puilh eo loazioù ar Br. en dachenn-mañ, evel a stader oc'h ezrevell ar gerioù o c'houstennañ sterva ar gened : **brav**, **kaer**, **ken**, **tek** (Br. *tekenn*, Kb. *teg*), **pred** (hBr. *hepritter*), **berzh** (hBr. *Berthwaladr*, Kb. *berth*), **gwezel** (hBr. *guedel*, Kb. *gweddol*).

Br. **kaer**, **brav** zo durc'haet o steriegezh endeo gant deveradoù niverus.

Br. **ken** a vez amjestr deverañ diwarnañ en askont eus e heñvelsonioù ; ha sparlet eo hent an deverañ diwar **kened** gant ar gerluniadoù **kenedour**, h.a. (Gl. **esthétic**-).

Br. **pred** ha **berzh** zo engwezhiet ivez er-maez eus o sterva kent – daoust d'o bezañs er c'henstrollad Kb. *prydfarth* "kenedek".

Da zibab e chom etre Br. **tek** ha **gwezel**.

Diwar Br. **tek** e c'haller devesañ **tekaat** "gwellaat ar gened" ; **tekâd** "araezad pe aozad da wellaat ar gened" ; **tekaus** "en araez da wellaat ar gened" ; **tekauzenn** "danvezenn en araez da wellaat ar gened" ; **tekadouriezh** "arbennigiezh war araezadoù da wellaat ar gened", Gl. **cosmétologie** ; **tekadour**, h.a.

Kevzasoc'h e hañval din bezañ Br. **gwezel**, dre benn ar poentoù klotañ a zo etre e steriegezh ha hini an hGr. kovsmo~.

Da stirann Br. **gwezel**, Kb. *gweddol*, emañ hBr. *gued*, krKb. *gwed*. Daoust ma'z eus naozioù un disterig diforc'h d'an dedroadurioù a zisoc'has gant an daou adanv hBr. *guedel*, Kb. *gweddol* (sl.DGVB 185), n'eus roud ebet a forc'hadur etre ar steriegezhioù, ha ne welan abeg ebet da lakaat unan :

hBr. *gued* "neuz, furm, arvez", krBr. *goez* "furm, stumm" [treuzskrivet 'gouez' "présence" e GIBR.] ; hBr. *guedel*, spisc'her : "bella".

krKb. *gwed*, Kb. *gwedd* "gwel, neuz, arvez ; neuz dremm, enebrezh ; skeudenn, lun, pleusk, furm, heñvelder ; doare ; dere" ; krKb. *gweddawl*, Kb. *gweddol* "kaer, kenedek, hael, brintin ; hegenfeur ; poellek ; kerreizh, muzuliek ; mat kaer, darbennadus ; fonnus ; a zoare, seven, dereat, azas, kewer ; hesent, boazet diouzh ar yev [an daou gemeradur-mañ diwar zaremoug Kb. *gwedd*<sup>2</sup> "yev", sl. GPC 1069]. Heñvelderioù anat ez eus etre steriegezhioù Kb. *gwedd*, *gweddol* ha hGr. kovsmo~ e par ar c'healioù "urzh, kened, dereout".

Lakaat a ran n'eo ket dibouez, pa c'haller, derc'hel stad eus durc'hadur dedreñ ar steriegezhioù, daveñ enta da istor ar yezhoù hag ar sevenadurioù, pa zibaber danvez an termenoù nevez. Ac'hoel e vez eno un arguzenn o c'hoari etre ar re all en dibaboù.

Alese e kinnigan devesañ diwar Br. **gwezel** amañ (pezh na viro ket a gorvoñ deveradoù diwar **tek-** e degouezhioù all) :

Br. **gwezelañ** "prederiañ ar gened".

Br. **gwezeladel** aa. "a-zivout ar prederioù kenediñ". Gl. **cosmétique**.

Br. **gwezelad** g. "danvezenn, angevezh arveret er prederioù kenediñ". Gl. **cosmétique**.

Br. **gwezeladouriezh** b. "arbennigiezh war ar gwezeladoù". Gl. **cosmétologie**.

Br. **gwezeladour g.-ion**, "arbennigour war ar gwezeladoù". Gl. **cosmétologie**.

A-gostez e lezan evit an ampoent ster b) ar Gl. **cosmétique**.